

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบความคาดหวังและการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศนักศึกษาพยาบาลของพยาบาลประจำการ ตามการรับรู้ของตนเอง และนักศึกษาพยาบาล" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคาดหวังและการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศนักศึกษาพยาบาลของพยาบาลประจำการ ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาล และทำการเปรียบเทียบความคาดหวังและการรับรู้อการปฏิบัติจริง จำแนกตามพยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน 2-5 ปี และ 5 ปีขึ้นไป

สมมติฐานการวิจัย

1. พยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาล มีความคาดหวังเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศนักศึกษาพยาบาลของพยาบาลประจำการ ไม่แตกต่างกัน และมีการรับรู้อการปฏิบัติจริงไม่แตกต่างกัน
2. พยาบาลประจำการมีความคาดหวังและมีการรับรู้อการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศนักศึกษาพยาบาลของตนเอง แตกต่างกัน
3. นักศึกษาพยาบาลมีความคาดหวังและมีการรับรู้อการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศนักศึกษาพยาบาลของพยาบาลประจำการ แตกต่างกัน
4. พยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน 2-5 ปี และ 5 ปีขึ้นไป มีความคาดหวังเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศนักศึกษาพยาบาลของพยาบาลประจำการเอง ไม่แตกต่างกัน แต่มีการรับรู้อการปฏิบัติจริงแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มแรก เป็นพยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป จากโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่มหาวิทยาลัยพยาบาลเปิดสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 10 แห่ง และวิทยาลัยพยาบาลคิงกลาวน์ มีนักศึกษาพยาบาลสำเร็จหลักสูตรอย่างน้อย 1 รุ่น

กลุ่มสอง เป็นนักศึกษาพยาบาลปีที่ 3 ปีการศึกษา 2528 จากวิทยาลัยพยาบาลคิงกลาว์ทางคน

ตัวอย่างประชากรพยาบาลประจำการ และตัวอย่างประชากรนักศึกษาพยาบาล ได้จากการสุ่มหลายชั้นตอน และการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ตามลำดับ ใช้การประมาณขนาดตัวอย่างประชากร ตามตารางการสุ่มตัวอย่างของ Kreijcie and Morgan (1970 : 608) ได้ตัวอย่างประชากรพยาบาลประจำการ 217 คน และตัวอย่างประชากรนักศึกษาพยาบาล 302 คน รวมตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 519 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยการศึกษาจากเอกสาร รายงานการวิจัย และประสบการณ์ของผู้วิจัย แบบสอบถามมี 2 ชุด สำหรับพยาบาลประจำการ และนักศึกษาพยาบาล แบบสอบถามแต่ละชุดแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ สถานภาพปัจจุบัน สถานที่ปฏิบัติงาน และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งนั้น ๆ

ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามความคาดหวังและการรับรู้การปฏิบัติจริงเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศนักศึกษาพยาบาลของพยาบาลประจำการ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนไคชา 5 อันติบ เนื้อหาของแบบสอบถาม ครอบคลุมกิจกรรมการนิเทศ 4 ด้าน คือ การตรวจตราดูแล การสอน การให้คำปรึกษาแนะนำ

และการร่วมมือปฏิบัติงาน จำนวน 26 ข้อ นำมาหาความตรงตามเนื้อหาโดยอาศัย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการพยาบาล 10 ท่าน และทำการแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมไขข้อคำถาม ทั้งหมด 30 ข้อ จากนั้นนำมาหาความเที่ยงโดยวิธีทดสอบซ้ำ (Test-Retest) เวนระยะห่างกัน 10 วัน นำมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และหา ความเที่ยงโดยวิธีสุทธสัมประสิทธิ์ ∞ หาค่าความเที่ยง ดังนี้คือ

	วิธีการ สอนซ้ำ	สุทธสัมประสิทธิ์ ∞
แบบสอบถามความคาดหวังของพยาบาลประจำการ	0.78	0.95
แบบสอบถามการรับรู้การปฏิบัติจริงของพยาบาลประจำการ	0.77	0.95
แบบสอบถามความคาดหวังของนักศึกษาพยาบาล	0.75	0.95
แบบสอบถามการรับรู้การปฏิบัติจริงของนักศึกษาพยาบาล	0.78	0.91

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามแก่โรงพยาบาล และ วิทยาลัยพยาบาล ที่เป็นตัวอย่างประชากร และรับคืนด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ จำนวน 519 ฉบับ ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 7 สัปดาห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-X ที่ศูนย์ บริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิเคราะห์สถานภาพของตัวอย่าง ประชากรที่ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การร้อยละ และวิเคราะห์หาความคาดหวังและ การรับรู้การปฏิบัติจริง โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบน- มาตรฐาน (Standard Deviations) และทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยใช้ สุทธอัตราส่วนวิกฤต (Critical Ratio) นำเสนอข้อมูลในรูปของการบรรยาย และตารางประกอบการบรรยาย

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถานภาพของตัวอย่างประชากร

1.1 พยาบาลประจำการ ที่มีประสบการณ์ 2-5 ปี มีจำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 53.00 และพยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป

มีจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 47.00 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยศัลยกรรม รองลงมา คือ แผนกสูติ-นรีเวชกรรม ที่น้อยที่สุด คือ แผนกอายุรกรรม

1.2 นักศึกษาพยาบาลทั้งหมด 292 คน ถือว่าไม่มีประสบการณ์ และไม่ไปปฏิบัติงานประจำแผนกหนึ่งแผนกใดโดยเฉพาะ เนื่องจากมีสภาพเป็น นักศึกษาพยาบาล ต้องขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลเวียนไปตามแผนกต่าง ๆ ดังกล่าว

2. ค่าเฉลี่ยความคาดหวัง และการรับรู้การปฏิบัติจริงของพยาบาล-ประจำการ และนักศึกษาพยาบาล เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศนักศึกษาพยาบาลของ พยาบาลประจำการ พบว่า (ตารางที่ 4)

2.1 โดยเฉลี่ยแล้ว พยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาล มีความคาดหวังเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศนักศึกษาพยาบาลของพยาบาลประจำการ อยู่ในระดับ "มาก" ขึ้นไปทุกกิจกรรม กิจกรรมการนิเทศที่พยาบาลประจำการและ นักศึกษาพยาบาล มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังในอันดับสูงสุด คือ กิจกรรมค่านการสอน เรื่อง "ปฏิบัติการพยาบาลอย่างถูกต้องเทคนิคเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาพยาบาล" โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ "มากที่สุด" ส่วนกิจกรรมค่านการให้คำปรึกษาแนะนำ เรื่อง "ชี้แนะให้เห็นความสำคัญของการเขียนบันทึกทางการพยาบาลต่าง ๆ เช่น Nurses' Note, Kardex ฯลฯ" พยาบาลประจำการมีค่าเฉลี่ยความคาดหวังอยู่ใน ระดับ "มากที่สุด" และนักศึกษาพยาบาลมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ "มาก"

2.2 ส่วนการรับรู้การปฏิบัติจริงนั้น พยาบาลประจำการและนักศึกษา-พยาบาลมีการรับรู้การปฏิบัติจริงโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ขึ้นไปเกือบทุก กิจกรรม ยกเว้นกิจกรรมการนิเทศ 4 กิจกรรม ที่นักศึกษาพยาบาลมีการรับรู้การ-ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับ "น้อย" และกิจกรรมการนิเทศที่พยาบาลประจำการ และ นักศึกษาพยาบาล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กิจกรรมค่านการร่วมมือปฏิบัติงาน เรื่อง "ช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาลในการให้การพยาบาลกรณีผู้ป่วยหนักหรือเกินความสามารถ ของนักศึกษาพยาบาล" โดยพยาบาลประจำการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ "มาก" และ นักศึกษาพยาบาลมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ "ปานกลาง"

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคาดหวัง ค่าเฉลี่ย การรับรู้การปฏิบัติจริง ระหว่างพยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาล เกี่ยวกับ กิจกรรมการนิเทศนักศึกษาพยาบาลของพยาบาลประจำการเอง พบว่า (ตารางที่ 5)

3.1 พยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาลมีความคาดหวังเกี่ยวกับ กิจกรรมการนิเทศนักศึกษาพยาบาลของพยาบาลประจำการโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสนองสมมติฐานการวิจัยข้อ 1 ที่ว่า "พยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาลมีความคาดหวังเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศ นักศึกษาพยาบาลของพยาบาลประจำการไม่แตกต่างกัน" แต่ถาพิจารณาเป็นราย กิจกรรม จะพบว่า ค่าการตรวจตราคูมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .001 จำนวน 3 กิจกรรม ค่าการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .001 จำนวน 4 กิจกรรม ที่ระดับ .05 จำนวน 3 กิจกรรม ค่าการ ให้คำปรึกษาแนะนำ แตกต่างกันที่ระดับ .001 จำนวน 3 กิจกรรม ที่ระดับ .01 และ .05 อย่างละ 1 กิจกรรม และค่าการร่วมมือปฏิบัติงาน แตกต่างกันที่ระดับ .001 เพียงกิจกรรมเดียว

3.2 พยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาล มีการรับรู้การปฏิบัติ-จริงโดยส่วนรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งปฏิเสธ สมมติฐานการวิจัยข้อ 1 ที่ว่า "พยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาลมีการรับรู้ การปฏิบัติจริงเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศนักศึกษาพยาบาลของพยาบาลประจำการ ไม่แตกต่างกัน" เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า มีเพียงกิจกรรมเดียวที่ไม่มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ กิจกรรมการนิเทศค่า การร่วมมือปฏิบัติงาน เรื่อง "ร่วมมือในการประเมินผลการฝึกปฏิบัติการพยาบาลของ นักศึกษาพยาบาล"

4. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างความคาดหวังและการรับรู้การปฏิบัติจริง ของพยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาล เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศศึกษา-พยาบาลของพยาบาลประจำการเอง พบว่า (ตารางที่ 6)

4.1 พยายามประจำการมีความคาดหวังแตกต่างจากการรับรูการปฏิบัติจริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ในทุกกิจกรรม ซึ่งสนองสมมติฐานการวิจัยข้อ 2 ที่ว่า "พยายามประจำการมีความคาดหวังและมีการรับรูการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศน์ศึกษาพยาบาลของตนเองแตกต่างกัน"

4.2 นักศึกษาพยาบาลมีความคาดหวังแตกต่างจากการรับรูการปฏิบัติจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ในทุกกิจกรรม ซึ่งสนองสมมติฐานการวิจัยข้อ 3 ที่ว่า "นักศึกษาพยาบาลมีความคาดหวังและมีการรับรูการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศน์ศึกษาพยาบาลของพยาบาลประจำการแตกต่างกัน"

5. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวัง และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการรับรูการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศน์ศึกษาพยาบาลของพยาบาลประจำการ จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานระหว่างกลุ่ม 2-5 ปี และ 5 ปีขึ้นไป พบว่า (ตารางที่ 7)

5.1 พยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคาดหวังเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศน์ศึกษาพยาบาลของพยาบาลประจำการเอง โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอนสมมติฐานการวิจัยข้อ 4 ที่ว่า "พยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน 2-5 ปี และ 5 ปีขึ้นไป มีความคาดหวังเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศน์ศึกษาพยาบาลของพยาบาลประจำการเองไม่แตกต่างกัน" เมื่อพิจารณารายกิจกรรมมีเพียงกิจกรรมเดียว คือ กิจกรรมการนิเทศน์การสอน เรื่อง "สอนวิธีการคัดแปลงเครื่องมือเครื่องใช้ให้เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์" ที่พยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน 5 ปีขึ้นไป มีความคาดหวังมากกว่าพยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน 2-5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 พยาบาลประจำการทั้งสองกลุ่มมีการรับรูการปฏิบัติจริงของตน โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยข้อ 4 ที่ว่า "พยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน 2-5 ปี

และ 5 ปีขึ้นไป มีการรับรู้การปฏิบัติจริงเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศศึกษาพยาบาล ของพยาบาลประจำการเองแตกต่างกัน" และมีเพียงกิจกรรมเดียว คือ กิจกรรมการนิเทศด้านการตรวจตราดูแล เรื่อง "เยี่ยมตรวจนักศึกษาพยาบาลขณะให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วย" ที่พยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์การทำงาน 2-5 ปี มีการรับรู้การปฏิบัติจริงมากกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

1. จากผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความคาดหวัง และการรับรู้การปฏิบัติจริง ของพยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาล เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศศึกษาพยาบาลของพยาบาลประจำการ พบว่า (ตารางที่ 4)

1.1 พยาบาลประจำการมีความคาดหวังเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศศึกษาของพยาบาลโดยเฉลี่ย อยู่ในระดับ "มาก" ขึ้นไปทุกกิจกรรม แสดงให้เห็นว่า พยาบาลประจำการต้องการที่จะมีส่วนร่วมร่วมกับฝ่ายการศึกษาพยาบาลในการนิเทศศึกษาพยาบาลขณะชั้นฝึกภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วย ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สาคร พุทธิพน (2525 : 88) ที่ศึกษา "ความต้องการของพยาบาลที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการ ของคณะพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย" ด้านการสอนภาคทฤษฎี ด้านการสอนภาคปฏิบัติ ด้านการแต่งตำรา และด้านการวิจัย โดยที่พยาบาลมีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการด้านการสอนภาคปฏิบัติในข้อที่ว่า นิเทศการปฏิบัติงานของนักศึกษาบนหอผู้ป่วยอยู่ในระดับมาก และตรงกับผลการศึกษาวิจัยของ จารุวรรณ เสวกวรรณ (2518 : 52-53) เรื่อง "ความพึงพอใจในงานของพยาบาลในโรงพยาบาลกรุงเทพมหานคร" ที่ว่า พยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลที่มีนักศึกษาพยาบาลชั้นฝึกปฏิบัติงาน มีความพึงพอใจในงานเกี่ยวกับการสอน และให้คำแนะนำแก่นักศึกษาพยาบาล หรือผู้เฝ้าบังคับบัญชาในระดับคะแนนเฉลี่ยสูง ส่วนนักศึกษาพยาบาลนั้นก็มีความคาดหวังโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ "มาก" ขึ้นไปทุกกิจกรรมเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุพร พูลสุข (2515)

เรื่อง "ปัญหาการเรียนพยาบาลของนักเรียนพยาบาล โรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์ และอนามัย กรมตำรวจ" โดยสอบถามจากนักเรียนพยาบาล คือ นักเรียนไค้เสนอว่า หัวหน้าหน่วยและพยาบาลประจำการควรให้คำแนะนำช่วยเหลือนักเรียนพยาบาลขณะฝึกปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด แสดงให้เห็นถึงความต้องการที่จะได้รับการนิเทศจากพยาบาลอย่างแท้จริง เนื่องจากนักศึกษาพยาบาลคือผู้เรียนที่ยังต้องเสาะแสวงหาประสบการณ์ เป็นผู้ที่ยังไม่ได้สำเร็จการศึกษาเป็นพยาบาลวิชาชีพ และเป็นผู้ที่กำลังอยู่ในระหว่างฝึกปฏิบัติและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากสภาพที่เป็นจริง ในสภาพการณ์เช่นนี้นักศึกษาพยาบาลจำเป็นต้องมีผู้ที่มีความรู้สูงกว่า มีประสบการณ์มากกว่าคอยชี้แนะ คอยชี้แจงตอบข้อข้องใจ คอยช่วยเหลือหากเกิดภาวะฉุกเฉินขึ้นแก่ผู้ป่วย หรือแม้แต่ว่าคอยช่วยเสริมความมั่นใจให้แก่ตนเองขณะปฏิบัติงานอยู่ตลอดเวลา (สมคิด รัชศาสตร์ และ ประพนธ์ โอทกานนท์ 2525 : 36) ซึ่งผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์มากกว่าที่จะคอยช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาลขณะฝึกปฏิบัติงานดังกล่าวได้ก็คือพยาบาลประจำการที่ปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดกับนักศึกษาพยาบาลเกือบตลอดเวลา ทั้งในเวลาราชการและยามวิกาลที่ไม่มีครูพยาบาลชั้นควบคุมดูแล นับว่าเป็นนิมิตหมายอันดีของวิชาชีพพยาบาลที่พยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาลต่างก็มีความคาดหวังหรือต้องการ เกี่ยวกับการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกัน เนื่องจากงานการศึกษาพยาบาลและการบริการพยาบาลโดยทางปฏิบัติ และความเป็นจริงแล้วไม่อาจแยกกันได้โดยเด็ดขาด (วิเชียร ทวีลาภ 2521 : 492) จำเป็นจะต้องร่วมมือกันเพื่อการผลิตบุคลากรพยาบาลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของวิชาชีพพยาบาลตลอดไป

กิจกรรมการนิเทศที่พยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาลมีความคาดหวังอยู่ในอันดับสูงสุด คือ กิจกรรมการนิเทศด้านการสอน เรื่อง "ปฏิบัติการพยาบาลอย่างถูกเทคนิคเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาพยาบาล" ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าพยาบาลประจำการมีส่วนในหน้าที่หรือบทบาทของพยาบาลวิชาชีพที่จะต้องปฏิบัติงานพยาบาลให้เหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาพยาบาล ไม่ว่าจะไปโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตามโดยไม่มีการมอบหมายหรือบอกเล่าอย่างเป็นทางการ

พรจันทร์ สุวรรณชาติ (2527 ช : 1) เพื่อนักศึกษาพยาบาลจะไต่จกจำออก-
 เลียนแบบในแบบอย่างที่ดีนั้น ส่วนนักศึกษาพยาบาลนั้นถึงแม้ว่าจะมีครูพยาบาลเป็น
 แบบอย่างที่ดีอยู่แล้ว ก็ยังคาดหวังแบบอย่างการปฏิบัติการพยาบาลที่ดีจากพยาบาล-
 ประจำการ เนื่องจากฝึกปฏิบัติงานใกล้ชิดกับพยาบาลประจำการตลอดเวลา โดย
 เฉพาะยามวิกาลซึ่งไม่มีครูพยาบาลทำกรณีพิเศษ ซึ่งนักการศึกษาบางท่านได้กล่าวถึง
 รูปแบบของนักศึกษาพยาบาลว่า ควรจะเป็นพยาบาลประจำการซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงาน
 ใกล้ชิดกับนักศึกษาพยาบาลตลอดเวลาทั้งในเวลาราชการและยามวิกาล พยาบาล-
 ประจำการควรเข้าใจบทบาทของตนเองต่อการศึกษา เพื่อจะได้ร่วมมือกับฝ่ายการ-
 ศึกษาและพยายามทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาพยาบาล (วิเชียร ทวีลาภ
 2521 : 496)

ส่วนกิจกรรมการนิเทศการณ์ให้คำปรึกษาแนะนำ เรื่อง
 "ชี้แนะให้เห็นความสำคัญของการเขียนบันทึกทางการพยาบาลต่าง ๆ เช่น Nurses'
 Note, Kardex ฯลฯ" นั้น พยาบาลประจำการมีความคาดหวังที่จะชี้แนะแก่นัก
 ศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับ "มากที่สุด" และนักศึกษาพยาบาลก็มีความคาดหวัง
 อยู่ในระดับ "มาก" แสดงว่าทั้งพยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาลต่างก็เห็น
 ความสำคัญของการเขียนบันทึกทางการพยาบาลต่าง ๆ เนื่องจากบันทึกทางการ-
 พยาบาลเป็นแผนรายงานบันทึกเกี่ยวกับการปฏิบัติการพยาบาล ตลอดทั้งอาการเปลี่ยนแปลง
 ที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยซึ่ง เป็นประโยชน์ เป็นสื่อกลางสำหรับประสานงานกับแพทย์
 และบุคลากรอื่น ๆ ของทีมสุขภาพ ตลอดจนผู้ป่วยและญาติที่จะเข้าใจถึงความก้าวหน้า
 ของการรักษาพยาบาล (สุชากา รัชกุล 2528 : 26) นอกจากนี้ Watson
 (1979 : 29-35) ยังได้กล่าวว่าการสอนบนหอผู้ป่วยเป็นหัวใจของการสอนวิชา
 พยาบาล ดังนั้นหอผู้ป่วยจึงจำเป็นต้องมีสภาพการณ์และบุคลากรพยาบาลที่เป็นแบบ-
 อย่างที่ดีเพื่อจะเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนที่กำลังฝึกปฏิบัติมีความรักที่จะฝึกปฏิบัติงานอย่างมี
 คุณภาพ มีเป้าหมาย และดำรงความเป็นพยาบาลวิชาชีพต่อไป ซึ่งลักษณะหนึ่งของ
 หอผู้ป่วยที่ดีควรจะเป็นที่ฝึกปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล ก็คือ มีการบันทึกรายงานผู้ป่วย
 อย่างเพียงพอถูกต้องเหมาะสมและสามารถใช้ประโยชน์เพื่อจุดมุ่งหมายในการสอนได้

1.2 ในเรื่องของกรปฏิบัติจริงเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศนักศึกษา-
 พยาบาลของพยาบาลประจำการนั้น พยาบาลประจำการมีการรับรู้การปฏิบัติจริง
 โดยเฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ในระดับ "ปานกลาง" และนักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้การ-
 ปฏิบัติจริงของพยาบาลประจำการโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ "ปานกลาง" เช่นกัน ซึ่ง
 สอดคล้องกับการศึกษาของ นงนญา จงธรรมานุกฤษ (2526 : 113) ที่ศึกษา
 เปรียบเทียบความคาดหวังและการปฏิบัติจริงของครูพยาบาล และผู้บริหารฝ่ายการ-
 พยาบาลเกี่ยวกับความร่วมมือในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้บนหอผู้ป่วยให้กับนักศึกษา-
 พยาบาล อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.35$) และตรงกับผลการศึกษาของ กนกพร
 สุคำวัง (2522) เรื่อง "ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลที่มีต่อการศึกษาระดับปฏิบัติ
 บนหอผู้ป่วยโรงพยาบาลอำเภอ วิทยาลัยพยาบาลอำเภอ" คือ นักศึกษาพยาบาลนั้น
 มีความคิดเห็นว่า พยาบาลประจำการเอาใจใส่และเป็นທີ່ปรึกษาให้ความรู้ได้ในระดับ
 คะแนนปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากพยาบาลประจำการมีงานหลัก คือ
 การให้บริการพยาบาลแก่ประชาชนและงานในหน้าที่คานอื่น ๆ จึงทำให้
 นักศึกษาพยาบาลได้ไม่เต็มที่ตามที่พยาบาลประจำการ เองและนักศึกษาพยาบาลคาดหวัง
 ไว้ ทั้งสองฝ่ายจึงรับรู้การปฏิบัติจริงเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง
 เท่านั้น จึงเป็นปัญหาที่นักคิดต่อไปว่าเป็นเพราะเหตุใดพยาบาลประจำการจึงปฏิบัติ
 กิจกรรมการนิเทศได้น้อยกว่าที่คาดหวังไว้ นอกเหนือจากเหตุผลที่ว่าพยาบาลประจำการ
 มีงานหลัก คือให้บริการพยาบาลแก่ประชาชน และงานในหน้าที่คานอื่น ๆ แล้ว พยาบาล-
 ประจำการอาจคิดว่า เป็นหน้าที่โดยตรงของครูพยาบาล และเป็นหน้าที่ของหัวหน้าหอผู้ป่วย
 ที่จะต้องมีส่วนร่วมในการนิเทศนักศึกษาพยาบาลมากกว่าตน ซึ่งแสดงถึงความไม่เข้าใจ
 หน้าที่หรือขอบเขตความรับผิดชอบของพยาบาลประจำการที่มีต่อการศึกษพยาบาล หรือ
 อาจเป็นเพราะไม่ได้มีการทำงานให้ประสานกันระหว่างฝ่ายบริการพยาบาลและฝ่ายการ-
 ศึกษาพยาบาล ผู้บริหารฝ่ายการบริการพยาบาล ควรจะร่วมมือกับฝ่ายการศึกษาพยาบาล
 หาวิธีการที่จะทำให้พยาบาลประจำการ ได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศ
 นักศึกษาพยาบาลได้มากขึ้นตามที่โคคาดหวังไว้ ซึ่งจะมีผลให้นักศึกษาพยาบาลได้มีการ
 รับรู้การปฏิบัติจริงของพยาบาลประจำการ เพิ่มขึ้นไปด้วย

เมื่อพิจารณารายการกิจกรรมแล้วจะเห็นว่า นักศึกษาพยาบาลมีค่าเฉลี่ยการรับรู้การปฏิบัติจริงอยู่ในระดับ "น้อย" 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมการนิเทศ การสอน เรื่อง "สาธิตการช่วยเหลือแพทย์เพื่อการตรวจพิเศษเฉพาะโรค" "สาธิตการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือทางการแพทย์ชนิดใหม่" และกิจกรรมการนิเทศด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ เรื่อง "ให้คำปรึกษาในการเลือกผู้ช่วยเพื่อการศึกษาเฉพาะราย (Case Study) อภิปรายได้ว่า การสาธิต การให้คำปรึกษาในกิจกรรมการนิเทศดังกล่าว ส่วนใหญ่ครูพยาบาลจะเป็นผู้ทำการสาธิตในขณะชั้นคุณักศึกษาพยาบาลฝึกปฏิบัติงานในเวลาราชการ และพยาบาลประจำการอาจให้คำแนะนำหรือสอนเพิ่มเติมในกรณีที่ไม่มีครูพยาบาลชั้นทำการนิเทศ หรือในยามวิกาล นักศึกษาพยาบาลจึงเห็นว่าพยาบาลประจำการมีการปฏิบัติจริงในกิจกรรมเหล่านี้ในระดับ "น้อย"

อีกเหตุผลหนึ่งก็คือ การใช้เครื่องมือทางการแพทย์ชนิดใหม่ หรือ การช่วยเหลือแพทย์เพื่อการตรวจพิเศษเฉพาะโรคอาจปรากฏขึ้นไม่บ่อยนัก จึงทำให้พยาบาลประจำการมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศในข้อเหล่านี้ได้ไม่มากนัก ซึ่งทำให้นักศึกษาพยาบาลผู้รับการนิเทศมีการรับรู้ต่อการปฏิบัติจริงของพยาบาลประจำการในเรื่องนี้น้อย ส่วนการให้คำปรึกษาในการเลือกผู้ช่วยเฉพาะรายนั้น พยาบาลประจำการอาจปฏิบัติได้ไม่เต็มที่ เพราะเกรงว่าจะเป็นการก้าวกายงานของครูพยาบาลและเกรงว่าจะสอนหรือแนะนำในสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับที่ครูพยาบาลได้สอนไปแล้ว (Stein 1969 : 434) ซึ่งในขณะนี้ ผู้วิจัยคิดว่าพยาบาลประจำการและครูพยาบาล ควรจะได้มีการตกลงปรึกษากันว่าจะให้พยาบาลประจำการ ได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมเหล่านี้ได้มากน้อยเพียงใด เพื่อให้พยาบาลประจำการและนักศึกษายพยาบาลมีความเข้าใจและรับรู้ต่อการปฏิบัติที่สอดคล้องกัน และที่สำคัญก็คือ ครูพยาบาลควรที่จะกระตุ้นเตือนนักศึกษายพยาบาลว่า เมื่อมีโอกาสเหมาะสม (ในช่วงการปฏิบัติงานยามวิกาล) นักศึกษายพยาบาลควรที่จะร้องขอให้พยาบาลประจำการช่วยสาธิตการใช้อุปกรณ์ใหม่ หรือการช่วยเหลือแพทย์ตรวจพิเศษดังกล่าว ถึงแม้ว่าจะไม่มีเหตุการณ์ที่จำเป็นต้องใช้เครื่องมือเหล่านั้นก็ตาม เพื่อเป็นการทบทวนหรือย้ำความรู้ให้คงอยู่ ซึ่งพยาบาลประจำการเองก็ควรที่จะมีความกระตือรือร้นสนใจที่จะช่วยเหลือนักศึกษายพยาบาลอย่างเต็มที่ เป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนให้คงอยู่และมากยิ่งขึ้น

ส่วนกิจกรรมสุดท้ายที่นักศึกษาพยายามมีค่าเฉลี่ยการรับรู้การปฏิบัติจริงอยู่ในระดับ "น้อย" คือ กิจกรรมการนิเทศด้านการสอน เรื่อง "สอนนักศึกษาพยาบาลช่วยให้การพยาบาลผู้ป่วยที่อยู่ในภาวะฉุกเฉิน" อภิปรายได้ว่า การให้การพยาบาลผู้ป่วยที่อยู่ในภาวะฉุกเฉิน เป็นการพยาบาลที่ต้องการความรวดเร็วเพื่อรักษาความปลอดภัยของชีวิตผู้ป่วย พยาบาลประจำการเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบโรคศิลปะ เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดผู้ป่วยและปฏิบัติงานร่วมกับนักศึกษาพยาบาลเกือบตลอดเวลา โดยเฉพาะในยามวิกาลที่ไม่มีครูพยาบาลขึ้นควบคุมการฝึกปฏิบัติงาน พยาบาลประจำการจึงต้องช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาลซึ่งยังไม่ได้รับอนุญาตให้ประกอบโรคศิลปะ โดยลงมือปฏิบัติการพยาบาลด้วยตนเอง นักศึกษาพยาบาลจะเป็นเพียงผู้สังเกตหรือคอยช่วยเหลือพยาบาลประจำการ เป็นการเรียนรู้การปฏิบัติการพยาบาลฉุกเฉินไปช่วย พยาบาลประจำการจึงไม่มีโอกาสมากพอที่จะสอนนักศึกษาพยาบาลในขณะนั้น แต่อาจจะสอนเสริมภายหลังการปฏิบัติการพยาบาลฉุกเฉินเรียบร้อยแล้วเพื่อให้นักศึกษาพยาบาลได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น ซึ่งผลการปฏิบัติจริงน้อยในกิจกรรมนี้จะไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติจริงมากขึ้นในกิจกรรมการนิเทศการร่วมมือปฏิบัติงาน เรื่อง "ช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาลในการให้การพยาบาลกรณีผู้ป่วยหนักหรือเกินความสามารถของนักศึกษาพยาบาล" ซึ่งเป็นกิจกรรมการนิเทศที่ทั้งพยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาลมีการรับรู้การปฏิบัติจริงสูงสุดด้วยกันทั้งสองฝ่ายด้วยเหตุผลเดียวกัน

2. จากผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคาดหวัง ค่าเฉลี่ยการรับรู้การปฏิบัติจริง ระหว่างพยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาล เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศนักศึกษาพยาบาลของพยาบาลประจำการเอง พบว่า (ตารางที่ 5)

2.1 พยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาลมีความคาดหวังเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศนักศึกษาพยาบาลของพยาบาลประจำการ โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า พยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาลต่างก็เห็นความสำคัญและมีความคาดหวังเกี่ยวกับการนิเทศนักศึกษาพยาบาลของพยาบาลประจำการเหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นงนญา จงธรรมานุกรักษ์ (2526 : 107) ที่ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังและการปฏิบัติจริงของครูพยาบาลและ

ผู้บริหารฝ่ายการพยาบาลเกี่ยวกับความร่วมมือในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มอบ-
 หมายให้กับนักศึกษาพยาบาล คือ ทั้งครูพยาบาล และผู้บริหารฝ่ายการพยาบาล ต่างก็
 มีความคาดหวังในเรื่องนี้ไม่แตกต่างกัน นั่นคือ การบริการพยาบาล และการศึกษา
 พยาบาลต้องมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันไม่สามารถแยกจากกัน โดยเฉพาะพยาบาล-
 ประจำการและครูพยาบาลที่ทำงานอยู่ตามโรงพยาบาล หรือศูนย์ที่มีนักศึกษาพยาบาลไป
 ฝึกปฏิบัติอยู่ จะต้องทำหน้าที่ทั้งการบริการพยาบาลและการสอนในขณะเดียวกันอย่าง
 หลีกเลียงไม่ได้ (สมจิต หนูเจริญกุล, ในกองการพยาบาล, จิตพิมพ์ 2522 : 108)
 นอกจากนี้ ทวีจันทร์ สุวรรณชาติ (2527 ช : 5) ยังได้กล่าวไว้ว่า พยาบาล-
 ประจำการมีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาอย่างมาก คือ เป็นครูแทนอาจารย์พยาบาลใน
 กรณีที่ไม่มีอาจารย์พยาบาลขึ้นมาทำการนิเทศ เพราะว่ามีนักศึกษาพยาบาลเป็นผู้ที่ต้องการ
 แบบอย่างที่ดีในการเรียนแบบ ต้องการแหล่งที่สามารถให้คำแนะนำ ปรึกษาเกี่ยวกับ
 ปัญหาการปฏิบัติงานได้ทันที

แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความคาดหวังระหว่างพยาบาล-
 ประจำการและนักศึกษาพยาบาลเป็นรายกิจกรรม พบว่า มีกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยความ
 คาดหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .01 และ .001 รวมถึง
 16 กิจกรรม จาก 30 กิจกรรม ดังนี้

2.1.1 กิจกรรมการนิเทศก่อนการตรวจตราดูแลที่พยาบาล-
 ประจำการและนักศึกษาพยาบาล มีความคาดหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 ระดับ .001 มี 3 กิจกรรม คือ "ตรวจสอบการบันทึกทางการพยาบาลของผู้ป่วยที่
 นักศึกษาพยาบาลได้รับมอบหมาย (เช่น Nurses' Note, Kardex ฯลฯ)" "เยี่ยม
 ตรวจนักศึกษาพยาบาลขณะให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วย" และ "สังเกตนักศึกษาพยาบาลใน
 การให้สุขศึกษาแก่ผู้ป่วยและญาติ" โดยที่พยาบาลประจำการมีค่าเฉลี่ยความคาดหวัง
 มากกว่านักศึกษาพยาบาล ซึ่งแสดงว่า พยาบาลประจำการเห็นความสำคัญและต้องการ
 ที่จะมีส่วนร่วมในการนิเทศด้วยการเยี่ยมตรวจ สังเกต และตรวจสอบการฝึกปฏิบัติงาน
 พยาบาลของนักศึกษาพยาบาล เพื่อให้การฝึกปฏิบัตินั้นเป็นไปอย่างเรียบร้อยถูกต้อง
 เหมาะสม ซึ่งการเยี่ยมตรวจนักศึกษาพยาบาลของพยาบาลประจำการก่อให้เกิดคุณค่า

สำหรับนักศึกษาพยาบาล คือ มีโอกาสที่จะเพิ่มความรู้ ความสามารถในการพยาบาล (วิเชียร ทวีลาภ และคณะ 2521 : 183) ส่วนการสังเกตการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล และการตรวจสอบการบันทึกทางการพยาบาลของผู้ป่วยที่นักศึกษาพยาบาลได้รับมอบหมาย ก็เป็นบทบาทหนึ่งของพยาบาลประจำการที่ควรกระทำในการนิเทศนักศึกษาพยาบาลแทนครู (พรจันทร์ สุวรรณชาติ 2527 ก : 1 และ 3) จึงทำให้พยาบาลประจำการมีความคาดหวังมาก ทางค่านักศึกษาพยาบาลก็มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากเช่นกัน แต่ก็ยังน้อยกว่าพยาบาลประจำการ อาจเป็นเพราะนักศึกษาพยาบาลเห็นว่าอาจารย์พยาบาลชั้นทำกรนิเทศโดยตรงในเวลาราชการแล้ว ส่วนนอกเวลาราชการไม่มีอาจารย์พยาบาลคอยนิเทศ นักศึกษาพยาบาลจึงอาศัยการนิเทศจากพยาบาลประจำการซึ่งอาจให้เวลาในการนิเทศได้ไม่เท่ากับอาจารย์พยาบาล ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาลโดยตรง

2.1.2 กิจกรรมการนิเทศด้านการสอนที่พยาบาลประจำการ และนักศึกษาพยาบาลมีความคาดหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มี 4 กิจกรรม คือ "อธิบายให้นักศึกษาพยาบาลทราบถึงพยาธิสภาพและอาการเปลี่ยนแปลงของผู้ป่วย" "สอนนักศึกษาพยาบาลขณะช่วยในการพยาบาลผู้ป่วยที่อยู่ในภาวะฉุกเฉิน" "สาธิตการช่วยเหลือแพทย์เพื่อการตรวจพิเศษเฉพาะโรค" และ "สาธิตการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือทางการแพทย์ชนิดใหม่" และที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีเพียง 3 กิจกรรม คือ "ปฏิบัติการพยาบาลอย่างถูกต้องเทคนิคเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาพยาบาล" "สอนเกี่ยวกับการแปลความหมายจากอาการที่ตรวจพบในผู้ป่วย เช่น Vital Signs ลักษณะบาดแผล ลักษณะการชามูก น้ำ ฯลฯ" และ "สอนวิธีการคัดแปลงเครื่องมือเครื่องใช้ให้เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์"

ถ้าพิจารณาค่าเฉลี่ยทั้ง 7 กิจกรรมข้างต้น จะพบว่า นักศึกษาพยาบาลมีค่าเฉลี่ยความคาดหวังสูงกว่าพยาบาลประจำการอยู่ 6 กิจกรรม ทั้ง ๆ ที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังอยู่ในระดับ "มาก" เหมือนกันก็ตาม ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลในเวรเช้าซึ่งเป็นเวลาาราชการนั้น อาจารย์-

พยาบาลทำการนิเทศนักศึกษาพยาบาลได้ไม่ทั่วถึง จึงจำเป็นต้องอาศัยการนิเทศจากพยาบาลประจำการโดยเฉพาะในเวรบาย-คิก ที่ไม่มีอาจารย์พยาบาลชั้นทำการนิเทศ (สมคิด รัชศาสตร์ และ ประนอม โสทนันท 2525 : 31) ประกอบกับนักศึกษาพยาบาลเห็นว่าพยาบาลประจำการ เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญมากพอที่จะปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศด้านการสอนใน 6 กิจกรรมดังกล่าวได้ ซึ่ง สุจินต์ วิจิตรกาญจน์ (2520 : 51) ได้กล่าวไว้ว่า หน้าที่รับผิดชอบของพยาบาลประจำการอย่างหนึ่งก็คือถ่ายทอดความรู้ ความรู้ความชำนาญของพยาบาล สำหรับกิจกรรมเรื่อง "ปฏิบัติการพยาบาลอย่างถูกต้องเทคนิค เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาพยาบาล" นั้นพยาบาลประจำการมีค่าเฉลี่ยความคาดหวังสูงกว่านักศึกษาพยาบาล อาจเป็นเพราะว่าพยาบาลประจำการมีหน้าที่ที่ค้ำหน้าหรือบทบาทของพยาบาลวิชาชีพที่จะต้องปฏิบัติงานพยาบาลให้เหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาพยาบาลดังที่กล่าวมาแล้ว ฝ่ายนักศึกษาพยาบาลที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังน้อยกว่าพยาบาลประจำการ ก็อาจเป็นเพราะนักศึกษาพยาบาลเห็นว่ามีการพยาบาลเป็นแบบอย่างที่ดีอยู่แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับที่ Rauon (1974 : 38) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับแบบอย่างของพยาบาล พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีความมุ่งหวังที่จะได้รับแบบอย่างของพยาบาลจากครูพยาบาล และถือว่าแบบอย่างจากครูพยาบาลมีอิทธิพลต่อการสร้างแบบอย่างของนักศึกษาพยาบาลอย่างมาก แต่ Werner (1980 : 548) ให้ความสำคัญเห็นว่าทั้งครูพยาบาลและพยาบาลฝ่ายบริการ ควรเป็นผู้ที่ปฏิบัติการพยาบาลโดยตรงแก่ผู้ป่วย เพื่อให้มีรูปแบบของบทบาทพยาบาลที่ดี เป็นตัวอย่างแก่นักศึกษาพยาบาล ทั้งสองฝ่ายควรร่วมมือกัน จะขาดฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่ได้ การศึกษาคควรต้องประสานประสานกับการปฏิบัติ ดังนั้น ทั้งสองฝ่ายควรร่วมมือร่วมแรงกันในการผลิตผลผลิตทั้งการพยาบาลและพยาบาลที่ดีในอนาคต ทั้งนี้เพื่อให้สังคมยอมรับและยกย่องวิชาชีพพยาบาลตลอดไป

2.1.3 กิจกรรมการนิเทศด้านการให้คำปรึกษาแนะนำที่

พยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาลมีความคาดหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มี 3 กิจกรรม คือ "ซึ่งแนะนำให้เห็นความสำคัญของการ-

เขียนบันทึกทางการพยาบาลต่าง ๆ เช่น Nurses' Note, Kardex ฯลฯ"

"ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเขียนบันทึกทางการพยาบาลที่ถูกต้อง (เช่น Nurses' Note, Kardex ฯลฯ)" และ "ให้คำปรึกษาในการเลือกผู้ป่วยเพื่อการศึกษาเฉพาะราย (Case Study)" ที่ระดับ .01 มี 1 กิจกรรม คือ "ชี้แนะเกี่ยวกับการให้-
 สุธศึกษาแก่ผู้ป่วยเฉพาะราย" และที่ระดับ .05 มีเพียงกิจกรรมเดียว คือ "ให้
 คำปรึกษาเกี่ยวกับวิธีการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้ป่วยแต่ละราย" ซึ่ง
 การให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการเขียนบันทึกทางการพยาบาล และการให้สุทธศึกษา
 แก่ผู้ป่วย เป็นกิจกรรมที่พยาบาลประจำการมีความคาดหวังมากกว่านักศึกษาพยาบาล
 ดังไต่ถามว่า พยาบาลประจำการเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้ป่วยตลอดเวลา
 ครอบคลุมถึงอาการเปลี่ยนแปลงของผู้ป่วยตลอดจนการพยาบาลต่าง ๆ
 ที่กระทำต่อผู้ป่วย และเข้าใจถึงความสำคัญของการบันทึกข้อมูลดังกล่าวไว้ในบันทึก
 ทางการพยาบาล เพื่อเป็นสื่อกลางในการรักษาพยาบาลผู้ป่วย สำหรับบุคลากรระดับ
 ต่าง ๆ จึงอาจทำหน้าที่ในกิจกรรมเหล่านี้ได้ดีกว่าครูพยาบาล และมีความคาดหวังมาก
 ในการถ่ายทอดความรู้ในคำที่ตนเองถนัดและมีประสบการณ์แก่นักศึกษาพยาบาล ส่วน
 การให้คำปรึกษาในการเลือกศึกษาผู้ป่วย และการวิเคราะห์ปัญหาของผู้ป่วยนั้น
 นักศึกษาพยาบาลมีความคาดหวังมากกว่าพยาบาลประจำการ เนื่องด้วยการเลือก
 ศึกษาผู้ป่วยเฉพาะราย (Case Study) จะต้องเลือกตัวอย่างผู้ป่วยบนหรือผู้ป่วย
 และการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้ป่วย นักศึกษาพยาบาลจะต้องกระทำ
 ขณะฝึกปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งนักศึกษาพยาบาลจะต้องปฏิบัติงานใกล้ชิดกับพยาบาล-
 ประจำการมากกว่าครูพยาบาล นักศึกษาพยาบาลจึงคาดหวังว่าจะได้รับคำปรึกษาจาก
 พยาบาลประจำการซึ่งปฏิบัติงานใกล้ชิดกับผู้ป่วยตลอดเวลา สำหรับพยาบาลประจำการ
 ที่มีความคาดหวังต่ำกว่านักศึกษาพยาบาลนั้นอาจเป็นเพราะว่า พยาบาลประจำการ
 เกรงว่าจะสอนในสิ่งที่ตรงข้ามหรือไม่สอดคล้องกับที่ครูพยาบาลได้สอนไปแล้ว (Stein
 1969 : 434) หรือเกรงว่าจะเป็นการก้าวท้าวหน้าที่ของครูพยาบาล จึงไม่กล้า
 ยุ่งเกี่ยวหรือช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาลเท่าที่ควรแม้จะมีความคิดเห็นว่าควรจะทำ
 ก็ตาม

2.1.4 กิจกรรมการนิเทศด้านการร่วมมือปฏิบัติงานที่พยาบาลประจำการ และนักศึกษาพยาบาลมีความคาดหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีเพียงกิจกรรมเดียว คือ "มีส่วนร่วมในการประชุมนิเทศนักศึกษาพยาบาลเมื่อขึ้นฝึกปฏิบัติ" ทั้งพยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาล มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สาคร พุทฺชปวน (2522 : 87) ที่ว่าพยาบาลประจำการต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดมหาวิทยาลัย คำนการสอนภาคปฏิบัติ เรื่อง "ประชุมนิเทศนักศึกษาพยาบาลที่ขึ้นฝึกปฏิบัติภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วย" อยู่ในระดับมาก แต่นักศึกษาพยาบาลมีความคาดหวังมากกว่าพยาบาลประจำการ แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลมีความต้องการที่จะได้รับการประชุมนิเทศจากพยาบาลประจำการซึ่งเปรียบเสมือนเจ้าของสถานที่ยอมจะให้รายละเอียดได้ชัดเจนกว่าครูพยาบาล ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นการที่เปิดโอกาสให้พยาบาลประจำการ ได้มีส่วนร่วมในการประชุมนิเทศ จะเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาพยาบาล พยาบาลประจำการ และครูพยาบาล และเป็นการยกย่องให้เกียรติต่อเจ้าของสถานที่อีกด้วย ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้พยาบาลประจำการสนใจที่จะมีส่วนร่วมในการนิเทศนักศึกษาพยาบาลมากยิ่งขึ้น

2.2 ในการเปรียบเทียบการรับรู้การปฏิบัติจริงเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศนักศึกษาพยาบาลของพยาบาลประจำการ ทั้งพยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาลมีการรับรู้การปฏิบัติจริงโดยส่วนรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยที่พยาบาลประจำการมีการรับรู้การปฏิบัติจริงมากกว่านักศึกษาพยาบาล แสดงว่า พยาบาลประจำการคิดว่าตนได้ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศแก่นักศึกษาพยาบาลอย่างเต็มที่แล้ว เนื่องจากการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศนักศึกษาพยาบาลขณะขึ้นฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย เป็นกิจกรรมที่พยาบาลประจำการมีความถนัดและมีประสบการณ์มากพอที่จะให้ความร่วมมือปฏิบัติได้ที่ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของพยาบาลประจำการที่ สาคร พุทฺชปวน (2522 : 101) ได้ศึกษาไว้คือ พยาบาลประจำการมีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการทุกด้าน (คานการสอนภาคทฤษฎี คานการสอนภาคปฏิบัติ คานการแต่งตำรา และคานการวิจัย)

โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ความต้องการด้านการสอนภาคปฏิบัติมีมากกว่า
ท่านอื่น ๆ

ส่วนนักศึกษาพยาบาลที่มีระดับการรับรู้ต่ำกว่าพยาบาลประจำการนั้น
อาจเป็นเพราะนักศึกษาพยาบาลมีความคาดหวังสูงมากที่จะได้รับการนิเทศจากพยาบาล-
ประจำการ ฉะนั้น ถึงแม้ว่าพยาบาลประจำการจะปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศศึกษาศาสตร์
พยาบาลอย่างเต็มที่แล้วก็ตาม (ซึ่งระดับการปฏิบัติจริงนั้นอยู่ในระดับปานกลางขึ้นไป)
นักศึกษาพยาบาลก็ยังมี การรับรู้ต่ำกว่าที่คาดหวังไว้ จากเหตุนี้ อาจทำให้ นักศึกษา-
พยาบาลเกิดความคับข้องใจเมื่อขึ้นฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย ซึ่งตัวอย่างการวิจัยที่
สนับสนุนข้อนี้ก็คือ การวิจัยของ พิบูล พรหมบุญญา (2522) ที่ศึกษาถึง "ปัญหา
การศึกษาศาสตร์ปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษาศาสตร์พยาบาล นอกสังกัดมหวง
มหาวิทยาลัย" พบว่า อุปสรรคในการปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยที่มีสาเหตุจากพยาบาล-
ประจำการ ก็คือ พยาบาลประจำการไม่ช่วยเหลือให้คำแนะนำที่ถูกต้องในขณะปฏิบัติงาน
ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าก็อาจเป็นได้ที่นักศึกษาพยาบาลมีการรับรู้ว่าพยาบาลประจำการ ได้ให้
ความช่วยเหลือและนำหรือนิเทศตน น้อยกว่าที่พยาบาลประจำการมีการรับรู้การปฏิบัติ
จริงของพยาบาลประจำการเอง เนื่องจากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเห็นหรือการรับรู้
ขึ้นอยู่กับความรู้ ประสบการณ์ที่ต่างกัน ทักษะคิด และการคาดคะเนของแต่ละบุคคลซึ่ง
ต่างกัน อาจเป็นเหตุจูงใจให้ผิดเบี่ยงเบนความคิดเห็นการรับรู้หันเหไปจากความจริง ซึ่ง
ทำให้เกิดการแปลความหมายที่ผิดพลาดได้ (จำเนียร ชวงโชติ และคณะ 2516 :
244) ประกอบกับกิจกรรมการนิเทศเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่นักศึกษาพยาบาลเป็นฝ่ายรับ
ความช่วยเหลือ และพยาบาลประจำการเป็นฝ่ายให้การปฏิบัติช่วยเหลือ จึงจำเป็น
อยู่เองที่จะต้องมีความกังวลและต้องการที่จะได้รับการช่วยเหลือให้ไ้มากที่สุด ถึงแม้ว่า
พยาบาลประจำการจะได้ปฏิบัติอย่างเต็มที่แล้วก็ตาม ซึ่งความจริงแล้วอาจจะไม่บ่อย
เท่าที่นักศึกษาพยาบาลได้รับรู้ก็เป็นได้ ถึงอย่างไรก็เป็นจุดที่ผู้บริหารฝ่ายการพยาบาล
และฝ่ายการศึกษาศาสตร์พยาบาล ตลอดจนพยาบาลประจำการควรจะหาทางแก้ไขให้มีการ
รับรู้ต่อการปฏิบัติจริงที่เท่าเทียมกันทั้งสองฝ่าย

เมื่อทราบดีกิจกรรมจะพบว่ามีเพียงกิจกรรมเดียวที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ กิจกรรมด้านการร่วมมือปฏิบัติงาน เรื่อง "ร่วมมือในการประเมินผลการฝึกปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล" แสดงถึงการรับรู้การปฏิบัติจริงในเรื่องนี้ที่สอดคล้องกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงกิจกรรมการนิเทศในครั้งต่อไป และพยาบาลประจำการรับรู้การปฏิบัติจริงมากกว่านักศึกษาพยาบาล ซึ่งตรงกับผลการทดลองของ นิโคล และ เฮดแมน (Nichols and Heydman 1976 : 74-79) ที่ได้ทดลองให้พยาบาลประจำการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลอย่างเป็นทางการ และลายลักษณ์อักษร ผลก็คือ พยาบาลประจำการยอมรับและยินดีให้ความร่วมมือด้วย

อนึ่ง การประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล ครูพยาบาล อาจใช้วิธีประเมินผลหลาย ๆ วิธี เช่น การสังเกตโดยบุคคลที่ตรงการทราบแน่นอน การสอบถาม การให้ทดลองทำ การบันทึกพฤติกรรม (Anecdotal record) การบันทึกสังคมมิติ (Sociogram) การตรวจสอบสิ่งที่ต้องปฏิบัติ (Check list) การทดสอบหลังปฏิบัติงาน (Post test) และการให้เขียนเขียนประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง (สมคิด รัชศาสตร์ และ ประนอม โอทกานนท์ 2525 : 28) ในทางปฏิบัติ พยาบาลประจำการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล ด้วยวิธี การตรวจสอบสิ่งที่ต้องปฏิบัติ การสังเกต และการบันทึกพฤติกรรม เป็นส่วนใหญ่

3. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างความคาดหวังและการรับรู้การปฏิบัติจริงของพยาบาลประจำการ และนักศึกษาพยาบาล เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศ นักศึกษาพยาบาลของพยาบาลประจำการเอง ทั้งส่วนรวมและรายชอพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าเฉลี่ยความคาดหวังมากกว่าค่าเฉลี่ยการรับรู้การปฏิบัติจริงทั้งสองฝ่าย (ตารางที่ 6) ซึ่งนับว่าเป็นปรากฏการณ์ที่ดีของวิชาชีพพยาบาล เพราะทั้งสองฝ่ายต่างก็มีความคาดหวังเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศอยู่ในระดับมากเหมือนกัน และยังมีการรับรู้ที่สอดคล้องกันอีกด้วยว่า เรายังมีการปฏิบัติจริงน้อยกว่าที่คาดหวังไว้ อาจเนื่องมาจากเป็นสิ่งที่ปฏิบัติสืบเนื่องกันมา

เมื่อนักเรียนพยาบาลไปฝึกปฏิบัติงานบนคลินิก ฝ่ายบริการก็ดูไปตามหลักเกณฑ์ของตน ไม่ได้พิจารณาว่าทางด้านการศึกษานักเรียนพยาบาลไปทางใด (กุลยา ตันติผลาชีวะ 2525 : 128-129) พยาบาลประจำการอาจเห็นว่า เป็นหน้าที่ของครูพยาบาลโดยตรงในการที่จะนิเทศนักศึกษาพยาบาลขณะฝึกปฏิบัติงาน และเป็นหน้าที่ของหัวหน้าหอผู้ป่วยที่จะให้ความร่วมมือในการนิเทศนักศึกษาพยาบาลมากกว่าตนซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติการพยาบาลต่อผู้ป่วยโดยตรง ทั้ง ๆ ที่พยาบาลประจำการเองก็ต้องการที่จะมีส่วนร่วมด้วยเหมือนกัน ส่วนนักศึกษาพยาบาลก็มีความเกรงใจ ไม่กล้าขอคำแนะนำปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากพยาบาลประจำการ เพราะคิดว่าจะเป็นการรบกวนทั้ง ๆ ที่นักศึกษาพยาบาลเองก็เห็นว่าพยาบาลประจำการให้คำปรึกษาและตอบคำถามต่าง ๆ ได้ดี แต่เนื่องจากพยาบาลประจำการมีงานยุ่งมากจนนักศึกษาพยาบาลเองไม่กล้าที่จะถามหรือปรึกษาเมื่อมีปัญหา (Swaffield 1987 : 27)

จากผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นประเด็นสำคัญที่ผู้บริหารฝ่ายบริการพยาบาล และผู้บริหารฝ่ายการศึกษาพยาบาล โดยเฉพาะหัวหน้าหอผู้ป่วย และอาจารย์พยาบาลน่าจะนำมาพิจารณาว่า ทั้งสองฝ่ายควรมีการร่วมมือ ปรึกษาหารือซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น ถึงขอบเขตกิจกรรมการนิเทศที่คาดหวังให้พยาบาลประจำการได้ปฏิบัติต่อนักศึกษาพยาบาล และกระตุ้นเตือนให้พยาบาลประจำการได้มีการปฏิบัติจริงอย่างเต็มที่ โดยเน้นถึงความรับผิดชอบของพยาบาลประจำการที่มีต่อการศึกษา ดังได้กล่าวไว้ข้างแล้วในข้อ 1.2 และให้ความสนับสนุนทุก ๆ ทางแก่พยาบาลประจำการในการที่จะมีส่วนร่วมนิเทศนักศึกษาพยาบาล ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าเป็นสิ่งที่น่าจะทำได้ เนื่องจากทั้งสองฝ่ายมีวัตถุประสงค์ร่วมกันอยู่ประการหนึ่ง คือ การจัดและให้บริการสุขภาพอนามัยที่ดีแก่ผู้ป่วย และผู้มารับบริการ (วิเชียร หวีลาภ 2521 : 492) ซึ่งความคล้ายคลึงในข้อนี้จะเป็นประโยชน์ในการร่วมมือร่วมใจกันได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้อาจารย์พยาบาลควรสร้างบรรยากาศในหอผู้ป่วยให้เต็มไปด้วยการเรียนรู้ ซึ่งได้จากการปฏิบัติงานกับผู้ป่วยโดยร่วมมือกับบุคคลในฝ่ายบริการพยาบาล และปรึกษาขอความช่วยเหลือจากฝ่ายบริการพยาบาลทันทีที่มีปัญหาด้านการบริการพยาบาล อันจะทำให้นักศึกษาพยาบาลได้เห็นแบบอย่างที่ดีและเข้าใจถึงความสำคัญในการปฏิบัติงาน

ร่วมกับผู้อื่น เช่น เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการพยาบาล คำนึกศึกษาพยาบาลเองก็จะเห็นความสำคัญของบุคคลเหล่านี้ โดยเฉพาะพยาบาลประจำการซึ่งปฏิบัติงานกันอย่างใกล้ชิดเกือบตลอดเวลา และอาจขอความช่วยเหลือได้ในโอกาสที่นักศึกษาพยาบาลต้องฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย

4. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวัง และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการรับรู้การปฏิบัติจริงเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศนักศึกษาพยาบาลของพยาบาลประจำการ จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานระหว่างกลุ่ม 2-5 ปี และกลุ่ม 5 ปีขึ้นไป โดยส่วนรวมและรายข้อ พบว่า (ตารางที่ 7)

4.1 พยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน มีความคาดหวังเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศนักศึกษาพยาบาลของตนเองโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ความคาดหวังที่จะมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศนักศึกษาพยาบาลไม่จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์ พยาบาลประจำการที่จบใหม่ หรือผู้ที่จบมานานแล้วจึงมีความคาดหวังที่สอดคล้องกันได้ ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ สากร พุทธิพร (2522 : 71) คือ พยาบาลที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี และ 6 ปีขึ้นไป ต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการด้านการสอนภาคปฏิบัติไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของ ยุพดี สุวรรณศิริ (2520 : 67) ที่ได้ศึกษาถึง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนการเรียนการสอนของอาจารย์พยาบาลในโรงเรียนพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย" พบว่า อาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์ 1-5 ปี กับ 6 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และเมื่อพิจารณารายกิจกรรม ก็จะพบว่า กิจกรรมด้านการสอนเรื่อง "สอนวิธีการคัดแปลงเครื่องมือเครื่องใช้ให้เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์" พยาบาลประจำการ ทั้ง 2 กลุ่ม มีความคาดหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน 5 ปีขึ้นไป มี

ความเครียดความคาดหวังมากกว่าพยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน 2-5 ปี แสดงให้เห็นว่าพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน 5 ปีขึ้นไป คาดว่าตนจะสามารถปฏิบัติกิจกรรม เรื่องนี้แก่นักศึกษาพยาบาลได้ผลดีกว่าพยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน 2-5 ปี เนื่องจากมีประสบการณ์มากกว่า ดังที่ สวัสดิ์ สุคนธรังษี (2517 : 10-14) ได้กล่าวไว้ว่า ความสามารถของบุคคลในการปฏิบัติกิจกรรมใด ๆ ก็ตามย่อมแตกต่างกันขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของบุคคลนั้น ฉะนั้น พยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน 5 ปีขึ้นไป จึงมีความคาดหวังในการปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวมากกว่าพยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน 2-5 ปี

4.2 ส่วนการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการรับรู้การปฏิบัติจริงโดยส่วนรวมของพยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกันนั้น ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัชนี อยุศิริ (2523) ที่พบว่า ทั้งหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลวิชาชีพประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 3 ปี และ 3 ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการวิจัยของ พิมพ์ เพิ่มแพงพันธ์ (2524) ที่ว่า ครูปฏิบัติการคลินิกที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน (1-3 ปี และ 4-6 ปี) มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ก็ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ นุชนาฏ ปิทรังสี (2524 : 99) ที่ว่า อาจารย์พยาบาลประจำหอผู้ป่วยที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 1 ปี 1-5 ปี และ 5 ปีขึ้นไป มีความสามารถในการปฏิบัติงานแต่ละด้าน และรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการวิจัยของ จุฬาลักษณ์ ฉัตรนรินทร์ (2520 : 93-94) ที่ศึกษา เรื่อง "การนิเทศการปฏิบัติงานพยาบาลของอาจารย์ปฏิบัติการคลินิกในสถานศึกษาพยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ" พบว่า อาจารย์ปฏิบัติการคลินิกที่มีประสบการณ์ เกี่ยวกับการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน 6 เดือน - 5 ปี และ 5 ปีขึ้นไป มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การที่ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นเช่นนั้น อาจเนื่องจาก พยาบาลประจำการ เมื่อปฏิบัติงาน

ไว้ 2 ปี จะไต่ค่าทรงตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ 4 ซึ่งจะมีลักษณะงานที่ท่องปฏิบัติอย่าง-
หนึ่ง คือให้คำปรึกษาแนะนำและรับผิดชอบการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล
(ก.พ. 2526) พยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานทางกันทั้ง 2 กลุ่มนี้
ทางก็ตระหนักและเข้าใจถึงหน้าที่ดังกล่าวนี้ จึงมีการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับกิจกรรมการ-
นิเทศนักศึกษาพยาบาลไม่แตกต่างกัน

และเมื่อพิจารณารายกิจกรรม จะพบว่า พยาบาลประจำการที่มี
ประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน มีการรับรู้การปฏิบัติจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 ในกิจกรรมความรู้การตรวจตราดูแล เรื่อง "เยี่ยมตรวจ
นักศึกษาพยาบาลขณะให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วย" โดยที่พยาบาลประจำการที่มีประ-
สการณการปฏิบัติงาน 2-5 ปี มีค่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้การปฏิบัติจริงมากกว่าพยาบาล-
ประจำการที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน 5 ปีขึ้นไป ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ
การเยี่ยมตรวจนักศึกษาพยาบาลขณะให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วย เป็นกิจกรรมที่พยาบาล-
ประจำการต้องพาตัวเองเข้าไปพบปะกับนักศึกษาพยาบาล เพื่อตรวจตราการปฏิบัติงาน
ของนักศึกษาพยาบาล และคอยให้คำแนะนำช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น ซึ่งพยาบาล-
ประจำการที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน 2-5 ปี เป็นพยาบาลประจำการที่มีวัยใกล้-
เคียงกับนักศึกษาพยาบาล อาจปฏิบัติกิจกรรมนี้ได้มากกว่าพยาบาลประจำการที่มีประ-
สการณการปฏิบัติงาน 5 ปีขึ้นไป ซึ่งมีวัยที่ห่างจากนักศึกษาพยาบาลมาก และตรงกับ
ธรรมชาติโดยทั่วไปของมนุษย์ เมื่อเริ่มเข้าทำงานใหม่จะกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน
หมั่นศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานให้ค่อยๆ เสมอ ดังนั้น การปฏิบัติงานในระยะ
แรก ๆ ประสิทธิภาพของงานจะสูง แต่เมื่อปฏิบัติงานไปนาน ๆ เข้าจะเกิดความ-
เบื่อหน่าย ซ้ำซาก ทำให้คุณภาพและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานค่อย ๆ ลดลงตามลำดับ
นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แครมเมอร์ (Kramer 1972: 1903-
1907) ที่ว่า หลังจากทีพยาบาลโคปฏิบัติงานติดต่อกันเป็นระยะเวลา 2 ปีแล้ว
ศักยภาพ (Potential) ที่มีอยู่จะค่อย ๆ ลดต่ำลง

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

จากผลการวิจัยที่แสดงว่า พยายามประจำการทั้งที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานมากหรือน้อย และนักศึกษาพยาบาล ต่างก็มีความคาดหวังสูงที่จะให้พยาบาลประจำการ ได้มีส่วนในกิจกรรมการนิเทศนักศึกษาพยาบาล แต่รับรูการปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง ซึ่งการรับรู้การปฏิบัติจริงของพยาบาลประจำการก็มากกว่านักศึกษาพยาบาล ดังนั้น เพื่อให้การรับรู้การปฏิบัติจริงของพยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาลมีมากขึ้นและเท่าเทียมกันตามความคาดหวังของทั้ง 2 ฝ่าย ทางฝ่ายบริการพยาบาลและฝ่ายการศึกษาพยาบาลควรมีการร่วมมือประสานกัน ดังนี้คือ

1. หัวหน้าหอผู้ป่วยควรกระตุ้นเตือนให้พยาบาลประจำการ ได้ทราบถึงขอบเขตหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพระดับ 4 ที่ต้องมีส่วนร่วมในการนิเทศนักศึกษาพยาบาล ตลอดจนมีความเข้าใจในบทบาทของตนเองต่อการศึกษาพยาบาล และปฏิบัติการพยาบาลเป็นแบบอย่างที่ดี (ควยพยาบาลประจำการ และนักศึกษาพยาบาล ต่างก็มีความคาดหวังสูงที่จะให้พยาบาลประจำการ ปฏิบัติการพยาบาลเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาพยาบาล) ซึ่งหัวหน้าหอผู้ป่วย และครูพยาบาล ก็ควรปฏิบัติการพยาบาลเป็นแบบอย่างที่ดีด้วย เพื่อให้ได้บุคลากรพยาบาลที่มีคุณภาพดี เนื่องจากการศึกษาพยาบาลที่ให้ผลดีมีการผลิตบุคลากรพยาบาลที่มีคุณภาพดีขึ้น มาจากหอผู้ป่วยที่มีการพยาบาลที่ดี (วิเชียร ทวีลาภ 2521 : 496) ฉะนั้น พยายามประจำการควรจะปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศนักศึกษาพยาบาลอย่างเต็มที่ให้สอดคล้องกับที่ตนเองและนักศึกษาพยาบาลได้คาดหวังไว้

2. หัวหน้าหอผู้ป่วยควรให้ความสนับสนุนพยาบาลประจำการในการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศนักศึกษาพยาบาลได้อย่างเต็มที่ โดยจัดสภาพแวดล้อมภายในหอผู้ป่วยอย่างมีระบบระเบียบ มีเครื่องมือที่เหมาะสมพอควรที่จะให้นักศึกษาพยาบาลเรียนได้ และมีรูปแบบการบริหารหอผู้ป่วยที่เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาพยาบาล นอกจากนี้ ครูพยาบาลควรจะให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษาในแง่ของวิชาความรู้แก่พยาบาลประจำการได้ ในระหว่างที่ขึ้นปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย เพื่อให้พยาบาลประจำการ เกิดความเชื่อมั่นในการแนะนำนักศึกษาพยาบาล และปฏิบัติการพยาบาลเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาพยาบาลได้

3. ฝ่ายบริการพยาบาลควรร่วมมือกับฝ่ายการศึกษาพยาบาล จัดการศึกษากายใน (Inservice Training) แก่พยาบาลฝ่ายบริการอย่างมีจุดมุ่งหมาย และต่อเนื่องกัน หรือจัดอบรมทางวิชาการระดับหอดูป่วย อาจจัดเป็นแต่ละหอดูป่วย หรือจัดร่วมกันระหว่างหอดูป่วยก็ได้ วิชาความรู้ที่ใหม่เรื่องต่าง ๆ กันที่พยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาลมีความคาดหวังมาก แต่ปฏิบัติจริงได้ปานกลาง เช่น ความรู้เรื่องการเขียนบันทึกทางการพยาบาล พยาธิสภาพหรือการเปลี่ยนแปลงของโรคต่าง ๆ การประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นต้น เพื่อให้พยาบาลประจำการได้มีความรู้เพิ่มขึ้น สามารถนำไปใช้สอนและแนะนำนักศึกษาพยาบาลได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามสถานการณ์

4. นอกจากการจัดการศึกษากายในเพื่อให้ความรู้แก่พยาบาลประจำการแล้ว หัวหน้าหอดูป่วยและครูพยาบาลควรมีข้อตกลงร่วมกัน และมอบหมายอย่างเป็นทางการให้พยาบาลประจำการมีส่วนร่วมในการประชุมนิเทศนักศึกษาพยาบาล และประเมินผลการฝึกปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้พยาบาลประจำการมีความรู้สึกว่าคุณเองมีส่วนสำคัญในการนิเทศนักศึกษาพยาบาลด้วย

5. องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การดำเนินงานร่วมกันระหว่างฝ่ายบริการพยาบาล และฝ่ายการศึกษาพยาบาลเป็นไปด้วยดี ก็คือ จะต้องมีการติดต่อสื่อสารที่ดีเพียงพอในการที่จะส่งนักศึกษาพยาบาลขึ้นฝึกปฏิบัติงานบนหอดูป่วย นั่นคือ จะต้องมีการติดต่อประสานงานล่วงหน้า ทั้งนี้

5.1 ฝ่ายการศึกษาพยาบาลจะต้องแจ้งรายละเอียดคำให้ทราบล่วงหน้าว่าจะมีนักศึกษาพยาบาลฝึกปฏิบัติงานที่หน่วยงานใด ระยะเวลาการปฏิบัติงานและจำนวนนักศึกษาพยาบาล

5.2 ฝ่ายการศึกษาพยาบาลอาจจะเป็นครูพยาบาล ควรให้ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์ของนักศึกษาพยาบาลทั้งทางทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อทางฝ่ายบริการจะได้จัดเตรียมประสบการณ์ต่าง ๆ ไว้สอนนักศึกษาพยาบาลได้ เนื่องจาก

นักศึกษาพยาบาลจะทองปฏิบัตินงานในบทบาทของสมาชิกทีมการพยาบาล ซึ่งมีพยาบาล-
ประจำการ เป็นหัวหน้าทีม

5.3 ครูพยาบาล และพยาบาลของฝ่ายบริการ ควรจะรวมกันวางแผนเกี่ยวกับการมอบหมายงานการฝึกปฏิบัตินงานของนักศึกษาพยาบาลเพื่อใ้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู เช่น จะมอบหมายใ้นักศึกษาพยาบาลทำอะไรบ้าง วัตถุประสงค์ของงานที่จะใ้นักศึกษาพยาบาลทำ ประสบการณ์และพฤติกรรมที่ครูพยาบาลและพยาบาลวิชาชีพคาดหวังจากนักศึกษาพยาบาล และปัญหาของนักศึกษาพยาบาลในการหาประสบการณ์การฝึกปฏิบัตินงาน เป็นต้น

5.4 มีการใ้ข้อมูลย้อนกลับ (Food Back) เกี่ยวกับความสามารถ ความพร้อม และขอจำกัดของพยาบาลประจำการในหน่วยงานใ้ เช่น หัวหน้าหอผู้ป่วย มีความยินดีที่จะใ้นักศึกษาพยาบาลฝึกงานในหน่วยงานของตน แต่ในหน่วยงานใ้ค่อนข้างยุ่งยากจึงขอรับนักศึกษาพยาบาลใ้ในจำนวนจำกัด พยาบาลประจำการก็เช่นกันมีความยินดีที่จะช่วยดูแลใ้ความรู้แก่นักศึกษาพยาบาล แต่เนื่องจากม้งานหลัก คือ บริการพยาบาล อาจจะใ้การช่วยเหลือใ้ไม่เต็มที่ ฉะนั้น จึงใ้ความช่วยเหลือใ้ในขอบเขตใ้จำกัด ซึ่งพยาบาลประจำการจะทองตกลงกับครูพยาบาลว่าจะใ้ปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศใ้ในเรื่องใ้ใ้บางใ้ที่ไม่ขัดต่อการปฏิบัตินงานของตน

ขอเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ทำการวิจัยเปรียบเทียบความคาดหวังและการรับรู้การปฏิบัติจริงเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศนักศึกษาพยาบาลของพยาบาลประจำการ ระหว่างครูพยาบาล และหัวหน้าหอผู้ป่วย
2. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยใ้มีผลต่อการมีส่วนร่วมใ้ในการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศนักศึกษาพยาบาลของพยาบาลประจำการ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคหรือขอเสนอแนะใ้ในการแก้ปัญหาและอุปสรรคใ้ นั้น ๆ

3. ถ้าจะมีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องในท่านองนี้ ควรจะใช้เครื่องมืออื่นประกอบควย เช่น การสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกพฤติกรรม แลวนำมาประกอบกับข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม จะช่วยให้ไคข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติจริงของพยาบาลประจำการที่ถูกต้องแน่นอนยิ่งขึ้น